

Gräsligt enkelt

guiden till grönare gräs

Gräsmattan en statussymbol

På 1600-talet kunde endast de riktigt rika stoltsera med en tätt klippt gräsmatta.

Då kunde som hade råd att avvara en bit mark för endast en estetisk funktion och de lyxiga parkerna var nu födda. För att hålla gräset kort använde man getter som trädgårdsmästare. Det var först under 1800-talets första del som gräsklipparen uppfanns och i början av 1900-talet kom den bensindrivna varianten.

Skillnaden från dåtidens gräsklippare till den vi har idag är faktiskt inte så stor.

Denna gräsliga innovation medförde att även medelklassen nu kunde hålla sig med en fina gräsmattor.

Idag lägger många stora summor och massor av tid för att skapa sig en fin gräsmatta. Och visst är det så att man gärna dömer husägaren efter gräsmattan än idag!

Bestäm först ambitionsnivå och sedan vilken typ av gräsmatta du vill ha

Paradgräsmatta

En typisk parkmatta med tunnare grässtrå, är långsamväxande. Kostar lite mer energi och pengar men blir ofta tät och fin. Att anlägga en paradgräsmatta kräver att du har tiden till att klippa och sköta den. För att få bästa resultat ska jordmånen vara sandig och lätt dränerad.

Bruksgräsmatta

Familjegräsmattan, här är stråna grövre och bredare. Gror snabbt, har bättre reparationsförmåga och återhämtar sig snabbare från slitage än tunnare gräs.

Anläggning av gräsmatta är lämpligast på hösten då luften är fuktigare på kvällarna och tidiga morgnar. Gräset hinner rota sig och mattan bli grön innan vintern kommer. Så slutet av augusti och början på september är en bra tid för att anlägga en gräsmatta. Sverige är ett avlångt land med olika växtzoner och olika sorters jordar. Detta måste man ta i beaktning till vid själva anläggningen av gräsmattan.

Jordtyp

Ett enkelt knep för att få en indikation på vilken sorts jord man har. Styv eller lätt jord?

Ta lite jord från den befintliga gräsmattan i fuktad hand och krama. Lerjord (styv) bildar lätt en klump som det går att forma och göra avtryck i medan sandjorden smulas sönder.

På detta sätt får du reda på om jorden är bättre eller sämre dränerad.

Detta ger bara en vägledning, men för att få korrekta värden måste gör man en riktig jordanalys.

Konsten att få till lyckad nysådd

Förarbetet är nyckeln till ett gott färdigt resultat.

Var noga med att kratta så att det blir jämt, plocka bort småsten, luckra upp jordkakor.

Ytan ska vara jämn och gärna ha någon form av lutning, tänk på att lutningen ska vara från huset så ytvattnet rinner åt rätt håll.

För att få den tänkta gräsytan så jämn som möjligt kan en gallervält med belastning användas för att pressa ner jorden.

Innan du lägger gräsfrö bör man gödsla med gödsel som innehåller ca15% kväve, detta ger fröet den bästa förutsättningen med de viktigaste näringsämnena för en god växtstart. (1,5-2,5 kg/100m²)

Så med valt gräsfrö, mylla ner fröna med en kratta eller använd såmaskin eller en "gödselspridare" som du kör kors och tvärs. Vältra sen med en gallervält eller liknade.

Försök håll den nysådda markytan fuktig men ej genomblöt under den första två veckorna.

Vattna ofta och lite!

Gräset bör vara minst 6 cm innan du klipper för första gången. Efter 5 veckor kan man stödså och gödsla en gång till. Gör då på samma sätt som när du sådde. Använd samma gödning och frö.

Åtgång

Välj ett frö som passar dina önskemål/förutsättningar.

Ex. Till 1000m² gräsmatta behöver du ca 25 kg Växtstart och 30 kg gräsfrö.

Vattna lite men ofta

Anlägga med rullgräs

Att anlägga en färdig gräsmatta kräver samma noggranna förberedelse som att så.

Förberedelserna är viktiga, se till att alla ytor är släta och småsten är bortplockat innan rullgräset levereras. Innan gräsrullarna är på plats kan man med fördel gödsla, detta ger rötterna den bästa förutsättningen de viktigaste näringsämnen för en god växtstart. (1,5-2,5 kg/100m²) Växtstarten lägger du således under gräsrullarna.

Gräsrullar alstrar snabbt mycket värme som är skadligt för gräset. Det är därför viktigt att rullarna snabbt kommer på plats. Blir gräset liggande i solen är det risk att det torkar. Tänk på att hela gräsrullen måste ha markkontakt. Trampa till eller välta och avsluta med att vattna.

Vattna den första tiden efter behov, känn att gräset alltid är lite fuktigt,

Mulljord i skarvarna

detta påskyndar gräsets rotbildning och välstånd.

Om gräsrullarna glider isär är det bra att dressa skarvarna med mulljord då minskar risken för att gräset torkar.

Snabbt och enkelt!

När gräset känns fast oftast efter någon vecka går det bra att klippa. Om du märker att gräset inte ligger riktigt på plats är det bättre att välta istället för att fortsätta med att klippningen.

Efter klippning låt gräset vila i några dagar för att sedan klippa igen.

Lite beroende på säsong, kan man med fördel gödsla gräset igen efter 4 veckor. Använd gödsel som är komponerat efter säsong och behov. (2-3 kg räcker till 100m²).

Vi alla behöver mat

Gödsel, grundsten i en frisk och välmående gräsmatta.

För att ge gräset näring behövs gödsel detta är en grundsten i en frisk och välmående gräsmatta. Ju mer utsatt i form av slitage din gräsmatta är desto mer näring behöver den. Man behöver inte gå längre än till oss själva för att förstå att en god och sund kost avspeglar sig på dina prestationer. Ett friskt gräs står således lättare emot slitage och sjukdomar men även ogräs. Näringen hjälper gräset så att rötterna blir starka som i sin tur gör din gräsmatta tät och tålig. Gödsla enligt vår-sommar-höst principen som betyder:

Vår (kväve ca 10%) mars/april ett startgödsel som lägger grunder till din gräsmatta som tillgodoser gräsets behov efter en vinter så att gräset får en bra start Sommar maj/juni, juli, augusti energin börjar ta slut, dags att fylla på med ett långtidsverkande gödsel där näringen läcker ut i jämna portioner. Gödslingen kan med fördel göras vid flertalet givor.

Höst (kväve ca 10%), ett fullgott gödsel som fyller på gräset näringslager för att klara vinterns prövningar.

Tänka på:

Sprid gödningsgranulatet i ett tunt lager och korskör över gräsmattan. Räkna med 2-3 kg gödsel till 100 kvadratmeter.

Gödsla vid regn eller hög markfukt.

Sista gödselgivan bör du lägga innan temperaturen faller under 12 C, med en höstgödsling hjälper din gräsmatta att tillgodose en jämn näringsstatus så gräsmattan håller sig stark genom hela vintern

Dressning är en greenkeepers hemlighet

Små dressgivor ofta gör din gräsmatta extra tät.

Många undrar hur man får sin gräsmatta topp of the line likt en golfgreen. Svaret är enkelt, små dressgivor ofta gör din gräsmatta extra tät. Inte nog med att dresen jämnar ut hålor som fylls i topp-dresen blandar även upp den befintliga profilen med sand som gör växtprofilen mer homogen.

Med tiden, efter att 10-20 toppdressningar har lags ut kommer du få en fantastisk gräsyta.

Dress med sand eller jord går att köpa på säck, stor som liten. Sanden sprids med fördel ut med spade, kratta ut i ojämnheter.

Viktigt att inte lägga på för mycket, du ska kunna se gräset efter du har dressat.

Vertikalskära- bort med det gamla och ge chans till det nya.

Vertikala knivar skär bort gammalt dött gräs detta får din gräsmatta att hålla sig stark och motståndskraftig. Det inte bara att gräsmattan frächas upp genom vertikalskärning även mossor och ogräs får sig en törn. Detta i sin tur gör att nytt gräs får större chans att etablera sig. Vertikalskärning gör att nytt gräs får chans att etablera sig. Utan detta skulle den friska plantan normalt kvävas.

Bästa tiden för vertikalskärning är när gräset är i sin växtperiod. Dock inte för tidiga vårdagar eller sena höstdagar. Men mellan maj och september.

Efter vertikalskärning kan man med fördel ge en toppdress. På detta sätt får man ner sand i spåren som vertikalskäraren gör.

Tänk på att aldrig vertikalskära för ofta, två gånger/år är tillräckligt och det är en fördel om det regnar eller att du vattnar efteråt.

Tips: Att stödså vid detta tillfälle är aldrig fel. Använd 1,5 – 2 kg/100m².

Knivarna

Smart klart!

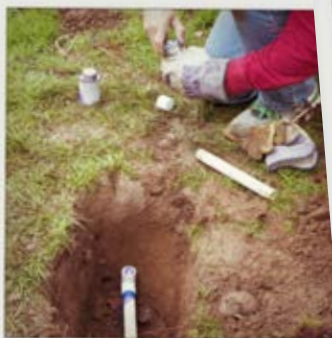
Bevattning till din gräsmatta lättare än du tror.

Detta är relativt nytt inom trädgårdsindustrin men på golfbanor och fotbollsplaner är detta något som har används de senaste 40 åren. Efter att tillverkningen och övriga komponenter har blivit billigare att producera har mycket av denna teknik överförts även till trädgårdar och parker.

Spridare grävs ner i gräsmattan som sedan kopplas till en trädgårds-pump eller det vanliga vattennätet. Det finns inget generellt tillvägagångssätt när man installerar sitt bevattningssystem, installationen måste följa din trädgård så att flöde och täckningsgrad blir fullgott. För mer specifik rådgivning återkopplar jag gärna till dig. Eller kontaktar du någon leverantör som säljer bevattningssystem till trädgårdar.

Under de kalla månaderna är det viktigt att det inte är något vatten kvar i systemet eller i spridarna. Detta kan göra att spridarna och bevattningsröret fryser. Använd en kompressor och koppla den till bevattningssystemet på samma ställe där du normalt kopplar till pumpen eller där du tar vattnet. Öppna varje spridare för sig och vänta tills allt vatten är ute ur systemet. Upprepa tills du är helt säker på att det inte finns något vatten kvar.

Tips: Den bästa tiden för bevattning är på morgonen, då är det oftast är vindstilla och vattenförlusterna på grund av dunstning är som minst.

Installation

Bevattning

Problemlösning

De vanligaste felena till att du upplever problem med din gräsmatta beror oftast på brist på näring, ljus och sämre växtförhållande i form av fel jord. Följderna blir att din gräsmatta blir gles och ogräs och mossor får lättare fäste.

Mossa: Börja med att köpa sommargödning (ca 20% kväve) samt några säckar järnsulfat, Sprid ut järnet och gödning ca 2-3 kg per 100 m² av varje.

Mossa är ständigt behov av vatten, järnsulfatet drar upp vätskan och förändrar pH-värdet vilket med tiden medför mossan inte trivs och vissnar bort.

Det kan hända att behandlingen med järnsulfat måste upprepas, använd då endast järn nästa giva. Dosering är den samma 2-3 kg/100 m².

Gödslingen i samband med järnsulfatet gör att det gräs som finns men inte syns i mossfläckarna får ett näringstillskott.

En anledning som kan förorsaka mossor i gräsmattan är skugga. Det bästa för gräsmattan är om man glesar ut omgivande vegetation så solen kan komma åt, på så sätt missgynnas mossan.

Det skadar inte heller att gödsla dessa skuggiga partier lite mer.

Ett tips är att följa solen under en dag och se var på gräsmattan som får minst solljus. Fundera sedan på om det hjälper att stamma upp/glesa ur träd eller beskära buskar som skuggar gräset.

Ogräsbekämpning

Vackert!

Maskrosor sprider sig snabbt men är egentligen inget problem för gräsmattan. Det finns idag gödselmedel som innehåller bekämpningsmedel (Stroller Kombi) som hjälper dig att få bort maskrosor och klöver. Det finns också ett mekaniskt alternativ att få bort maskrosor, den senaste tiden har de så kallade maskrosjän en blivit väldigt populära.

Klöver är egentligen inget problem mer än att hummlor och andra stickade djur trivs. Klöver tar upp kväve ur luften, gödslar och tillför näring till din gräsmatta. Det är därför klöverfläckarna alltid är lite grönare. Detta syns tydligt efter att man har bekämpat detta med Stroller Kombi

Tips: Använd Stroller kombi som är effektivt med den fördelen att gödset tillgodoser din gräsmatta med näring samtidigt som du bekämpar ogräset. Bästa effekt uppnås när temperaturen är över 12 plusgrader.

Är gräset gult beror detta oftast på för lite vatten. Är det ljusgrönt så beror det oftast på näringsbrist.

Det kan upplevas att gräset blir gult vid stående vatten på din gräsmatta, detta beror på att gräset inte fått syre.

Insekter som trädgårdsborre, ollonborre, pingborre och kastanjeborre, kan förorsaka skador på gräsmatta. Gräset dör då fläckvis. Skadorna förorsakas i första hand av larverna som äter ut av gräsets rotsystem men även när larverna lägger ägg som i sin tur är ett lätt byte som föda för fåglarna som hackar sönder gräset i jakten på fina åtråvärda delikatesser.

Tips: Prova med nematodbehandling. Nematoderna finns att köpa i välsorterade trädgårdsbutiker. Kolla så jorden innehåller skadelarver, larvperioden infinner sig, normalt i augusti-september. Nematoder är ett biologiskt bekämpningsmedel. Det innehåller många miljoner nematoder som vattnas ner i jorden där de aktivt söker upp larverna och oskadliggör dem. Har man tur kan man se när borrarerna svärmar. De lägger inte sina ägg när det regnar, därför är vattenspridaren är ett utmärkt förebyggande hjälpmedel vid denna situation.

Problemlösning forts.

Riskerna för angrepp är större när temperaturen pendlar mellan plus och minus.

Svamp: Det vanligaste svampangreppet är snömögel vilket kommer med hösten och genom hela vintern. Riskerna för angrepp är större när temperaturen pendlar mellan plus och minus.

På våren kan man kratta bort och luckra upp de partier som har blivit angripna.

Tips: Ofta försvinner snömögel av sig själv. Möglet angriper bladet och nytt grönt gräs växer snart ut igen. Det bästa är att förebygga angrepp med hjälp av näring och järnsulfat samt regelbunden skötsel.

Ett annat tips är att lägga på järnsulfat i slutet av okt- nov. Svampen kommer då inte trivas.

Häxringar är en annan svamp som formar gröna ringar, i utkanten av ringen är gräset grönt och frodigt medan innan för ringen är gräset visset. Anledningen till detta är att svampen frigör den näring som är bunden i marken. Detta gör att ringen är grön. Svampen äter sig vidare och ringen utvidgas. Det som är kvar inne i ringen är mer eller mindre utarmat på näring.

Häxring

Snömögel

Klöver

Gräsklippare

Din tänka klipphöjd skvallra om val av gräsklippare.

Ju oftare du klipper din gräsmatta, desto jämnare och tätare blir den. Ett bra riktvärde för att inte skada gräset är att aldrig klippa av mer än tredjedel av gräset åt gången. Det är du själv som bestämmer vilken klipphöjd din gräsmatta ska ha. Men ju lägre du klipper, lite mer sårbar blir din gräsmatta för torka. Du måste således vara mer noga med vattning. Din tänka klipphöjd skvallra lite om vilken sorts gräsklippare du ska använda. Det finns två olika sorters gräsklippare.

Rotorgräsklippare

Detta är vår mest traditionella klippare där en kniv roterar. Utvecklingen har egentligen inte varit så stor genom tiderna dock finns idag en självgående variant som har blivit väldigt populär.

Cylindergräsklippare

Proffsen använder cylinderklippare, detta för att få en vackrare gräsmatta och ett finare klipp. Istället för som rotorklipparen hugga av gräset, klipps gräset av likt en sax med cylinderklippare. Detta mår gräset bäst av och är mycket skonsammare. Man får inte låta gräset bli för högt innan du klipper gräset när du använder en cylinderklippare.

Mot hängmattan!

Service av gräsklippare

Kvalitén på din gräsmatta är inte bättre än vad dina knivar är skarpa.

Vad man än har för sorts gräsklippare måste den servas. Kvalitén på din gräsmatta är inte bättre än vad dina knivar är skarpa.

Om man har en rotorklippare går det bra att slipa kniven med hjälp av en vinkelslip. Tänk på att inte slipa för hårt på kniven så att den blir blå, då förstörs legeringen och kniven blir snabbt slö igen.

Att slipa en cylinderklippare är lite svårare. Detta är något som är svårt att göra själv om det ska bli perfekt. Lite enklare är att slipa understålet. Det är den kniv som möter cylindern på klipparen. Använd en slipsten och dra den över understålet tills du får det vasst igen. Använd inte vinkelslip då den snurrar för snabbt och tar bort för mycket material.

Tips: Behöver man ha hjälp med att slipa sin klippare kan man vända sig till en golfbana. De har rätt verktyg och kunskap hur man slipar en klippare, cylinder som rotor.

Att ha välslipade knivar är väldigt viktigt och är en av nycklarna till en fin gräsmatta.

En vass kniv gör ett skarpt snitt och liten sårverkan på gräsplantan medan en oslipad kniv gör ett större sår på gräset och risken för svampangrepp blir större.

Råd från en Greenkeeper

Ha en långsiktig plan och gör rätt sak vid rätt tidpunkt.

Konsten med all växtlighet är att man har en långsiktig plan och att man gör rätt saker vid rätt tidpunkt. Börja göda gräsmattan i mars/ april med vårgödsel. Följ leverantörens rekommendationer.

Den andra givan gödslar du i mitten av sommaren med ett sommargödsel. Utifrån säsongen och sommarens start kan en tredje giva vara lämplig.

Under de kalla månaderna behöver rotsystemet näring för att hålla sig starkt och klarat sig bra över vintern det gör också att gräsmattan kommer igång snabbare på våren. Det är då lämpligt att lägga en giva av höstgödsel.

Vertiklaskär gräsmattan under perioden då gräset växter, gör detta om du vill frächa upp din gräsmatta. Dressa aldrig mer än att du kan se gräset under. Dressa om du vill rätta till ojämnheter. Detta kan göras 2-3 gånger på år. Ju fler gånger desto jämnare och finare gräsmatta.

Vattna torra partier på gräsmattan mer än övriga ytor. Vattna rikligt men sällan, mer under sträng torka. Vid stödsådd, vattna extra mycket. Det är viktigt att fröet hela tiden får tillgång till vatten.

Om man är flitig med gödning blir det svårare för ogräs och mossa att etablera sig. När mossa och ogräs är borta kan det vara bra att kompletterings så.

Löv som ligger på gräsmattan hindrar syreväxlingen till gräsplantorna. En blöt gräsmatta har större tendens till att få svampangrepp.

Lycka till! / Simeon

